

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

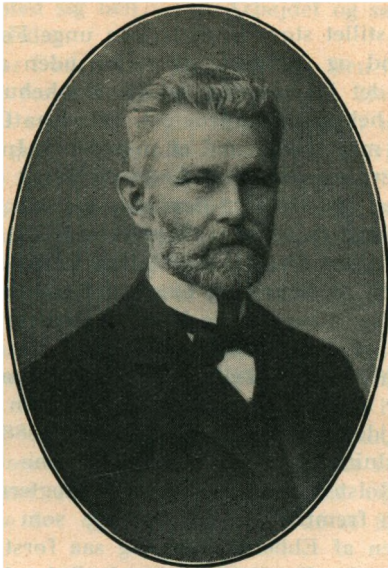
FORSTANDER
E. V. ROLSTED

AF
HENRY OLSEN
FORSTANDER

VEILE
SCHWEITZERS BOGTRYKKERI
1928

Forstander E. V. Rolsted.

Næsten 80 Aar gammel døde Forstander *Rolsted* den 21. Marts.

Han blev født den 6. Maj 1848 i Ryegaard Skovriderbolig, og om Tonen og Aanden i det Hjem, der har præget ham for hele Livet, har han paa sin ærlige og fængslende Maade fortalt i nogle Hæfter, hvori han har nedskrevet sine Oplevelser.

Kun 17 Aar gammel kom han paa Jonstrup Seminariun, og efter Demissionen var han i 5 Aar Andenlærer i sit Fødesogn. I 1875 tog han den saakaldte udvidede Lærereksamen fra Monrads Kursus og blev saa ansat som tilsynsførende Lærer ved Det kgl. Opfostringshus i København. Her gik det Rolsted, som det er gaaet saa mange andre Lærere, der har prøvet Skolehjemsarbejdet — det fængslede ham i den Grad, at han ikke har kunnet tænke sig nogensinde at forlade det. Og da Forstanderpladsen ved Københavns Kommunes Internat 8 Aar

efter blev ledig, har han her set en Mulighed for Fortsættelse af den Gerning, der havde taget hans Interesse fangen, og i 1883 kaldte Københavns Skoledirektion ham til Stillingen. Hans Virksomhed dér blev dog ikke af lang Varighed, for allerede 1887 søgte han paa Foranledning af Dr. J. F. Nielsen, der var Læge baade ved Internatet og Gl. Bakkehus, Stillingen som Forstander ved sidstnævnte Anstalt, og 1. April samme Aar blev han ansat. Og nu begyndte hans egentlige Livsgerning — en Gerning, han kun med meget store Betænkeligheder gik ind til, men som dog skulde vise sig at blive til Glæde, baade for ham selv og de Mennesker, han derigennem kom i Berøring med.

Der blev stillet store Krav til den unge Forstander baade som Skolemand og Administrator. For uden at træde nogen for nær, kan det ikke skjules, at Gl. Bakkehus i 80'erne var ved at opgive hele Virksomheden — ikke paa Grund af manglende Kapital, men paa Grund af manglende Initiativ. Der var gode Bygninger, en værdifuld Lotteribevilling og en opsparat Formue paa ca. 300,000 Kr. Men, som Rolsted skrev i et Brev til mig kort før han døde, »alligevel sad Gl. Bakkehus stille og rugede over sine Penge og lod fem være lige og nænnede ikke at købe en ny Grund og bygge den saa haardt tiltrængte Plejestiftelse, der alene kunde befri Skolen og de derværende Plejestiftelser for den haarrejsende Mangel paa Klassifikation«.

Det var altsaa i Virkeligheden en Reorganisation af Gl. Bakkehus, der skulde gennemføres, og som en Slags Forløber for dette Arbejde kom den af Regeringen i 1888 nedsatte Kommission til Ordning af det danske Døvstumme- og Aandssvagevæsen, hvor Rolsted ved sine klare og nøgterne Indlæg kom til at spille en fremtrædende Rolle. Og som en Fortsættelse kom Opførelsen af Ebberødgaard, og saa først, da denne Anstalt i 1892 var færdig til Brug, kunde Rolsted for Alvor tage fat paa sin egentlige Gerning paa Gl. Bakkehus.

Det havde været arbejdsfyldte Aar, men Arbejdet blev ogsaa paaskønnet; i 1892 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Rolsted byggede saa op fra Grunden den Undervisning, vi den Dag i Dag fortsætter paa de væsentligste Punkter — en Undervisning, vi efter alt at dømme endnu i en lang Aarrække kan have Udbytte af at følge. Den blev selvfølgelig ikke færdig en, to, tre. Møjsommelig hentede han gennem sine Studier og Studierejser, hvad der eventuelt kunde bruges, og forsøgte saa i Praksis at anvende det i Skolen og tillempede det efter Forholdene. Og hvad Studiet af de aandssvage angaar, saa vidner Gl. Bakkehus' Bibliotek om, at han paa alle Maader har søgt at skaffe sig saa stort et Fond af Kundskaber som muligt paa dette Omraade. Og udadtil søgte han som Taler og Skri-

bent at udbrede Kendskabet til disse hele Livet igennem barnlige Sjæle.

Jubilæumsskriftet: »Aandssvageanstalten Gl. Bakkehus 1855—1905« giver et godt Billede af hans nøgterne og omhyggelige Fremstilling.

Men ogsaa paa anden Maade blev der lagt Beslag paa hans Arbejdskraft. Saaledes var han fra 1909—13 Formand for Frederiksberg Skolekommission og senere for Københavns Amts Skoleraadsudvalg. Og da han i 1915 tog sin Afsked som Forstander, blev han udnævnt til Medlem af Bestyrelsen for Den sjællandske Anstalt, en Post, han beklædte til 1922; saa først trak Rolsted sig helt ud af Arbejdet og søgte Hvile efter en lang Arbejdsdag.

Men nu har Døden afsluttet hans Liv. Den kom ikke uventet, heller ikke for Forstander Rolsted selv. Han var som faa forberedt paa Døden. Og dog — Døden bliver man aldrig fortrølig med — greb det os alle smerteligt, da vi hørte, at han ikke var mere. Aldrig skulde vi se hans ranke Skikkelse indenfor Murene, og aldrig skulde det blive mig forundt mere at raadføre mig med denne kloge og retlinede Mand, der var blevet mig en næsten faderlig Ven. Hvor kunde han glæde sig over hver lille Forandring, ude eller inde, til Hjælp i Arbejdet for Børn og Voksne.

Sjælden har vel nogen forstaaet at opmuntre som han. Og sjælden har nogen kunnet dadle mere mildt og kærligt. Der var aldrig Tale om, at saadan gjorde jeg i min Tid. Nej, han stillede sig selv i Baggrunden og hørte paa éns smaa Oplevelser og Erfaringer i Arbejdet, som om det var første Gang, han havde staaet overfor disse Spørgsmaal. Og tog dem saa op til Drøftelse for og imod og søgte at se Sagen med den andens Øjne.

Jeg glemmer aldrig første Gang, jeg i sin Tid talte med Forstander Rolsted, da jeg var i den for de fleste saa vanskelige Situation at skulle fremstille mig som Ansøger til en ledig Stilling. Det gik saa glat, og uden jeg vidste et Ord af det, var der gaaet en Times Tid, hvor vi havde talt om alt muligt. Kun syntes jeg, da jeg gik ned ad Trappen, at det vigtigste, nemlig mine Kvalifikationer, kun flygtigt var berørt. Men ved nærmere Eftertanke viste det sig, at han sikkert havde faaet et bedre Billede af Supplikanten, end hvis han havde eksamineret i de forskellige Data.

En Dag for et Par Aar siden kom Rolsted med en lille Pakke under Armen. »Jeg har skrevet lidt om den Tid, jeg har været paa Gl. Bakkehus, og da De nu sidder paa min gamle Plads, kunde det maaske have Interesse for Dem at se, hvilke Tanker jeg har gjort mig om dette eller hint. Der er maaske et og andet, De ogsaa har staaet spørgende overfor«.

Og saa fik jeg Indblik i en ærlig og sanddru Mands Livs-
gærning, en Mand, man, eftersoni Læsningen skred frem, fik
Respekt for. Han stillede sig ikke op paa en Piedestal, men
jævnt og beskedent fortalte han sin egen og dermed Gl. Bakke-
hus' Historie. Men da jeg havde læst om Bakkehustiden, mente
Rolsted, jeg hellere maatte faa Resten med, »saa kan De se,
hvilke Skarnsstreger, jeg har lavet i min Tid«. Men Skarns-
streger var der ingen af, derimod fandt man en ærlig Mands
fromme Kristentro paa »ham deroppe, den gamle af Dage, der
styrer og vejleder«. Rolsted var ikke den, der gik med sin
Kristentro paa Læberne. Den bundede dybt i Hjertet. Derfor
kom han ogsaa saa frimodigt herud en Dag for at sige Farvel,
akkurat som naar vi andre skal ud at rejse. Han følte, at det
var sidste Gang, han skulde besøge det for ham saa kære Sted.
Der var ingen Sentimentalitet. Det var en from Mand, der nu
skulde afsted paa den store Rejse, og som for sidste Gang vilde
opmuntre til Arbejdet, det Arbejde, han kendte ud og ind, og
hvis hjemlige Tradition han havde skabt. Aldrig slap han os
ud af Syne og ofte var vi i hans Tanker. Selv paa det sidste
spurgte han fra sin Seng til Drengenes Gymnastik og om vi
rigtig havde Øjnene oppe for Lersløjdens store Betydning i
Undervisningen, og det saa sent, at han sluttede sit Brev med:
»Skønt jeg ingen Ting spiser og Kræfterne derfor maa ebbe
ud, kan mine Dage maaske blive mere end mange nok; for mit
Naturel er sejt«. Men de blev ikke mange, dog mange nok og
svære for en dødsmerket Mand.

Han blev den 26. Marts under stor Deltagelse begravet
fra det store Kapel paa Vestre Kirkegaard i København. Et
Væld af Kranse smykkede Kisten og Kapellet, men ind imel-
lem Kransene laa smaa uanselige Buketter, en sidste Hilsen og
Tak fra mange gamle Elever.

Henry Olsen.

*Særtryk af
Nyt Tidsskrift for Abnormvæsenet
4.-5. Hæfte*
